

Обраќање на министерката за култура Бисера Костадиновска-Стојчевска во Советот на Европа, Конференција на министрите за култура во Стразбур

Можевме ли да замислиме дека во Европа повторно ќе има војна?! Можевме ли да замислиме дека Стариот Континент, лулката на културното наследство, повторно ќе преживува катастрофално уништување и на нејзините историски сведоштва.

А, навистина, замислувавме и верувавме дека токму културата и уметноста треба да се подготват за својата најдобра улога во закрепнувањето на постпандемичниот свет. Театрите требаше да бидат терапија за нашите души.

Можеме ли да замислиме дека тие, театрите, денеска некаде се засолништа на луѓе во очај, со надеж дека таму смртта ќе ги одмине!? Видовме стотици деца, жени и изнемоштени лица како се засолнија во тетарот во Мариупол. Ниту театарот ниту градот веќе постојат, а и луѓето сè помалку ги има. Дали можевме да помислиме на нешто такво?

На оваа Конференција, за која изразувам благодарност до Италија и до Советот на Европа, тема е непроценливата вредност на нашите културни наследства. Како да ги заштитиме за да ги зачуваме преку процесот на дигитализација. Како да ги направиме атрактивни за младите генерации. Но, едно големо НО влезе во нашите животи. Затоа ја користам можноста да ја изразам поддршката од мојата земја на иницијативата за координирана акција за помош, за спас на украинската култура и културно наследство.

Ние, во Северна Македонија, немаме долгодишно искуство со дигитализацијата, но интензивно работиме на неа и на ползувањето на придобивките од паметната технологија во евидентирањето, зачувувањето и презентирањето на нашето културно материјално и нематеријално наследство.

Ако пандемијата од КОВИД-19 нè принуди да побараме поддршка и помош во виртуелниот свет, во новите технологии, агресијата врз Украина му даде уште поголемо значење на процесот на дигитализација. Изразувам искрена и длабока почит кон сите културни работници и експерти кои деноноќно ги засолнуваат уметноста и културниот идентитет на овој значаен дел од словенската, но и од светската култура.

Ние мора да ѝ помогнеме на Украина во спасувањето, а потоа и во дигитализацијата на сите значајни дела за тие да не станат дел од трговијата со украдени уметнички дела на црниот пазар. Таа евиденција е исклучително корисна и мора да ја поседуваат сите соодветни институции, вклучувајќи го и Интерпол. Украина е ранета, но не смее да биде ограбена.

Нападот врз Украина е напад врз европските вредности, напад врз основното човеково право да живее во слобода и во демократија и да ја создава и да ја зачува својата култура. Европа се исправи, се мобилизира за да помогне во одбраната на тие вредности. Зашто културните богатства на нашите земји се и европски културен идентитет на кој нашата разноликост само му додава боја. Советот на Европа е вистинската и најстара адреса за заштита на таа колоритност и за одбрана на човековите права и достоинство.

Уништувањето на културното наследство на една земја е уништување на нејзиното минатото, но и на минатото на Европа.

Јас не можам да замислам Свет без делата на Да Винчи, на Микеланџело, Моне, Пикасо... Не можам да замислам Свет без музиката на Моцарт, на Чајковски, на Бетовен... Не можам да замислам Свет без зборовите на Хемингвеј, сестрите Бронте, на Достоевски... Но, можам да замислам Свет без војната на Путин.

Културата најбргу ќе ги созида разурнатите мостови, но не ќе може да им го обели образот на оние што својот раскошен талент го ставија во служба на агресијата со „уметничко име“ – „поседна операција“.

Културата и уметноста се подарена емоција. Затоа тие се скапоцени.

„Замислете сите луѓе да живеат само денес...“ - ќе праша низ песна уникатниот Џон Ленон. Да, сè повеќе можам да го замислам тоа. Затоа дигитализацијата на културното богатство ја разбираам како единствено наследство.